כיתה ה' | חגים ומועדים | שיעור 2 מתוך 4 | 45 דק'

מתאים לממלכתי ולממלכתי-דתי. בחמ"ד אפשר להרחיב בהלכות ליל הסדר ובקריאת ההגדה המלאה; בממלכתי אפשר להרחיב בדרכים השונות שבהן משפחות עורכות את הסדר.

ליל הסדר וסמליו: מצה, מרור וקערת הסדר

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יכירו את הפריטים שעל קערת הסדר ואת משמעותם
- התלמידים יסבירו את הניגוד בין המצה והמרור
- התלמידים יבינו שליל הסדר בנוי לפי סדר קבוע

📖 הסבר למורה

ליל הסדר נקרא כך כי הוא מתנהל לפי סדר קבוע של שלבים, וקוראים בו בהגדה של פסח. על קערת הסדר מונחים סמלים: מרור וחזרת (ירקות מרים) מזכירים את מרירות השעבוד; חרוסת מזכירה את הטיט שממנו בני ישראל עשו לבנים; כרפס הוא ירק שטובלים במי מלח; הזרוע מזכירה את קורבן הפסח; הביצה מזכירה את קורבן החגיגה. לצד הקערה מונחות מצות, שהן גם "לחם עוני" וגם סמל ליציאה לחירות. בתורה נאמר על קורבן הפסח: "ומצות על מרורים יאכלוהו", ומכאן הקשר בין מצה למרור בליל הסדר.

👩‍🏫 פעילות בכיתה

חומרים: קערת סדר או תמונה שלה, מצה

1. פתיחה: מציגים קערת סדר (אמיתית או ציור) ושואלים מה התלמידים מזהים.
2. כל קבוצה מקבלת פריט אחד מהקערה, קוראת עליו כרטיס מידע ומציגה לכיתה.
3. קוראים את שמות יב, ח ומשוחחים: מה המשמעות של אכילת מרור?
4. מעצבים קערת סדר על דף: מציירים את הפריטים וכותבים ליד כל אחד את משמעותו.
5. סיכום: איזה סמל מהקערה הכי מדבר אליכם ולמה?

💡 הערות למורה

יש מנהגים שונים בסידור הקערה ובבחירת המרור; כדאי לומר זאת ולהזמין תלמידים לספר על המנהג במשפחתם. בכיתות עם תלמידים שאינם חוגגים את הסדר, מציגים את הנושא כהיכרות עם התרבות היהודית. למתקדמים: לבדוק מה פירוש המילה "הגדה".

📝 בדף העבודה

קערת הסדר: 8 תרגילים, ומחוון מלא בעמוד השני.

מקורות

- שמות יב (מכון ממרא)

מחוון למורה

מחוון: קערת הסדר

1. מצות ומרורים.
2. את מרירות השעבוד במצרים.
3. את הטיט (החומר) שממנו בני ישראל עשו לבנים בשעבוד.
4. זרוע - זכר לקורבן הפסח; ביצה - זכר לקורבן החגיגה; כרפס - ירק שטובלים במי מלח.
5. כי הוא מתנהל לפי סדר קבוע של שלבים.
6. ההגדה של פסח.
7. המצה היא לחם פשוט ודל שמזכיר את העוני והשעבוד, ובאותו זמן היא נאפתה ביציאה ממצרים ולכן מזכירה את החירות. כל הסבר שמחבר בין שני הצדדים.
8. ציור עם לפחות ארבעה פריטים ומשמעות נכונה לכל אחד.